

YLEISSOPIMUS KULTTUURI-ILMAISUJEN MONINAISUUDEN SUOJELEMISESTA JA EDISTÄMISESTÄ

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous, joka kokoontuu Pariisissa 3 päivästä 21 päivään lokakuuta 2005 kolmanteenkymmenenteenkolmanteen istuntoonsa,

vakuuttaen, että kulttuurinen moninaisuus on ihmiskunnalle ominainen piirre,

tietoisena siitä, että kulttuurinen moninaisuus on ihmiskunnan yhteistä perintöä ja että sitä tulisi kunnioittaa ja se tulisi säilyttää kaikkien hyväksi,

tietäen, että kulttuurinen moninaisuus rikastuttaa ja monipuolistaa maailmaa, joka siten tarjoaa laajemmat vaihtoehdot sekä ruokkii ihmisen kykyjä ja arvomaailmaa, ja että se siksi on ihmisyhteisöjen, kansojen ja kansakuntien kestäväen kehityksen peruskannustin,

palauttaen mieleen, että kulttuurinen moninaisuus, joka kukoistaa demokratian, suvaitsevuu den, yhteiskunnallisen oikeuden sekä kansojen ja kulttuurien keskinäisen kunnioituksen ilmapiirissä, on rauhan ja turvallisuuden kannalta välttämätön tekijä niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti,

ylistäen kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ihmisoikeuksien julistukseen ja muihin yleismaailmallisesti tunnustettuihin oikeusvälineisiin juhlallisesti kirjattujen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täydelle toteutumiselle,

korostaen tarvetta sisällyttää kulttuuri strategisena tekijänä kansallisiin ja kansainvälisiin kehityspolitiikkoihin sekä kansainväliseen kehitysyhteistyöhön samalla kun otetaan huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien vuosituhatjulistus (2000), jossa korostetaan köyhyyden poistamista,

ottaen huomioon, että kulttuuri saa eri muotoja ajan ja paikan mukaan ja että kyseinen moninaisuus ilmenee ihmiskunnan muodostavien kansojen ja yhteiskuntien identiteettien ja kulttuuri-ilmaisujen ainutlaatuisuutena ja moniarvoisuutena,

tunnustaen perinteisen tiedon merkityksen aineettoman ja aineellisen rikkauden lähteenä sekä erityisesti alkuperäiskansojen tietämysjärjestelmän merkityksen ja myönteisen vaikutuksen kestäväen kehitykseen sekä sen asianmukaisen suojelemisen ja edistämisen tarpeen,

todeten, että on tarpeen ryhtyä toimiin kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden ja niiden sisällön suojelemiseksi erityisesti tilanteissa, joissa kyseiset ilmaisumuodot voivat olla vaarassa sammua tai vakavasti heikentyä,

korostaen kulttuurin merkitystä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta yleensä sekä erityisesti sen osuutta naisten aseman ja roolin parantamiseksi yhteiskunnassa,

tietoisena siitä, että aatteiden vapaa liikkuvuus ja kulttuurien välinen vaihto sekä vuorovaikutus vahvistavat ja ruokkivat kulttuurista moninaisuutta,

tähdentäen, että ajattelun, ilmaisun ja tiedon vapaus sekä viestimien moninaisuus mahdollistavat kulttuuri-ilmaisujen kukoistuksen eri yhteiskunnissa,

tunnustaen, että kulttuuri-ilmaisujen moninaisuus, perinteiset kulttuuri-ilmaisut mukaan luettuina, on tärkeä tekijä, joka antaa yksilöille ja kansoille mahdollisuuden ilmaista itseään sekä jakaa ajatuksensa ja arvomaailmansa toisten kanssa,

palauttaen mieleen, että kielten moninaisuus on kulttuurisen moninaisuuden perustekijä, ja *vakuuttaen*, että kasvatuksella on perustehtävä kulttuuri-ilmaisujen suojelemisessa ja edistämässä,

ottaen huomioon kulttuurien elinvoimaisuuden merkityksen kaikille, myös vähemmistöihin kuuluville ja alkuperäiskansoille, ihmisen vapautena luoda, levittää ja jakaa perinteisiä kulttuuri-ilmaisuja ja mahdollisuutena päästä niistä osalliseksi voidakseen hyödyntää niitä omassa kehityksessään,

korostaen kulttuurisen vuorovaikutuksen ja luovuuden olennaista tehtävää, sillä ne ruokkivat ja uudistavat kulttuuri-ilmaisuja sekä vahvistavat niiden roolia, jotka kehittävät kulttuuria ja siten vievät eteenpäin koko yhteiskuntaa,

tunnustaen henkisen omaisuuden oikeuksien merkityksen niiden henkilöiden tukena, jotka osallistuvat kulttuuriseen luomistyöhön,

vakuuttuneena siitä, että kulttuuritoiminnoilla, -hyödykkeillä ja -palveluilla on sekä taloudellinen että kulttuurinen arvo koska ne toimivat identiteettien, arvojen ja merkitysten välittäjinä eikä niitä siten voi kohdella pelkästään kaupallista merkitystä omaavina,

todeten, että maailmanlaajuistumisprosessit, joita on helpottanut tieto- ja viestintäteknologioiden nopea kehitys, luovat ennennäkemättömiä edellytyksiä kulttuurien välisen vuorovaikutuksen vahvistamiselle, mutta merkitsevät myös haastetta kulttuuriselle moninaisuudelle, erityisesti uhkaamalla aiheuttaa rikkaiden ja köyhien maiden välistä epätasapainoa,

tietoisena Unescon erityistehtävästä taata kulttuurisen moninaisuuden kunnioittaminen ja suositella sellaisten kansainvälisten sopimusten solmimista, jotka voivat osoittautua tarpeellisiksi helpottamaan aatteiden vapaata kulkua sanan tai kuvan välityksellä,

viitaten kulttuurista moninaisuutta ja kulttuurioikeuksien harjoittamista koskevien Unescon hyväksymien kansainvälisten oikeusvälineiden määräyksiin ja erityisesti kulttuurista moninaisuutta koskevaan yleismaailmalliseen julistukseen vuodelta 2001,

hyväksyy tämän yleissopimuksen lokakuun 20 päivänä vuonna 2005.

I TAVOITTEET JA JOHTAVAT PERIAATTEET

1 artikla

Tavoitteet

Tämän yleissopimuksen tavoitteet ovat

- a) suojella ja edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta,
- b) luoda edellytykset kulttuurien kukoistukselle ja vapaalle vuorovaikutukselle keskinäisesti rikastuttavalla tavalla,
- c) kannustaa kulttuurien välistä vuoropuhelua kulttuurivaihdon laajentamiseksi ja tasapainottamiseksi maailmassa sekä kulttuurien välisen kunnioituksen ja rauhankulttuurin edistämiseksi,
- d) edistää kulttuurienvälisyyttä kulttuurisen vuorovaikutuksen kehittämiseksi kansojen välisten siltojen rakentamisen hengessä,

e) edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden kunnioittamista sekä sen arvon tiedostamista paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti,

f) tähdentää kulttuurin ja kehityksen välisen yhteyden merkitystä kaikille maille ja erityisesti kehitysmailla sekä kannustaa kansallisia ja kansainvälisiä toimia kyseisen yhteyden todellisen arvon tunnustamiseksi,

g) tunnustaa kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palveluiden erityisluonne identiteetin, arvojen ja merkitysten välittäjinä,

h) vahvistaa valtioiden täysivaltaista oikeutta ylläpitää ja toteuttaa asianmukaisiksi katsomiaan politiikkoja ja toimenpiteitä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi alueellaan,

i) vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä ja yhteisvastuullisuutta keskinäisen kumppanuuden hengessä, jotta erityisesti lisätään kehitysmaiden kykyä suojella ja edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta.

2 artikla

Johtavat periaatteet

1. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen periaate

Kulttuurista moninaisuutta voidaan suojella ja edistää vain, jos taataan ihmisoikeudet ja perusvapaudet kuten sanan, tiedottamisen ja viestinnän vapaus sekä yksilöiden mahdollisuus valita kulttuuri-ilmaisunsa. Kukaan ei saa käyttää tämän yleissopimuksen määräyksiä ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa taattujen tai kansainvälisessä oikeudessa vahvistettujen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien loukkaamisen tai rajoittamisen perusteena.

2. Täysivaltaisuusperiaate

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti valtioilla on täysivaltainen oikeus omaksua toimenpiteitä ja politiikkoja kulttuuri-ilmaisujen suojelemiseksi ja edistämiseksi alueellaan.

3. Kaikkien kulttuurien yhdenvertaisuuden ja kunnioittamisen periaate

Kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojeleminen ja edistäminen edellyttävät kaikkien kulttuurien, myös vähemmistöön kuuluvien henkilöiden ja alkuperäiskansojen kulttuurien yhdenvertaisuuden ja kunnioittamisen tunnustamista.

4. Kansainvälisen yhteisvastuullisuuden ja yhteistyön periaate

Kansainvälinen yhteistyö ja yhteisvastuullisuus tulisi kohdentaa antamaan kaikille maille, erityisesti kehitysmailla, mahdollisuus luoda ja vahvistaa keinoja, joita tarvitaan niiden oman kulttuuri-ilmaisun luomiseksi ja vahvistamiseksi, kulttuuriteollisuus mukaan luettuna, siihen katsomatta onko kyseinen teollisuus syntyvää vai vakiintunutta, niin alueellisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti.

5. Kehityksen talous- ja kulttuurinäkökohtien täydentävyyden periaate

Koska kulttuuri on kehityksen peruskannustimia, kehityksen kulttuurinäkökohdat ovat yhtä tärkeitä kuin sen talousnäkökohdat, ja yksilöiden ja kansojen perusoikeus on saada osallistua kulttuuritoimintaan ja nauttia siitä.

6. Kestävän kehityksen periaate

Kulttuurinen moninaisuus on suuri rikkaus yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Kulttuurisen moninaisuuden suojeleminen, edistäminen ja ylläpitäminen ovat kestävän kehityksen olennainen edellytys nykyisille ja tuleville sukupolville.

7. Yhdenvertaisen saatavuuden periaate

Yhdenvertainen mahdollisuus hyödyntää koko maailman kulttuuri-ilmausten runsasta ja monipuolista kirjoa sekä kulttuurien mahdollisuus hyödyntää eri ilmaisu- ja levitysmuotoja ovat tärkeitä tekijöitä, joilla tuodaan esiin kulttuurista moninaisuutta ja edistetään keskinäistä ymmärtämystä.

8. Avoimuuden ja tasapainon periaate

Kun valtiot hyväksyvät toimenpiteitä kulttuuri-ilmaistusten moninaisuuden edistämiseksi, niiden tulisi asianmukaisella tavalla huolehtia avoimuuden edistämisestä maailman muita kulttuureja kohtaan ja varmistaa, että kyseiset toimenpiteet ovat tässä yleissopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisia.

II SOVELTAMISALA

3 artikla

Soveltamisala

Tätä yleissopimusta sovelletaan sopimuspuolten omaksumiin politiikkoihin ja toimenpiteisiin, jotka liittyvät kulttuuri-ilmaistusten moninaisuuden suojeeluun ja edistämiseen.

III MÄÄRITELMÄT

4 artikla

Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan:

1. Kulttuurinen moninaisuus

'Kulttuurisella moninaisuudella' tarkoitetaan moninaisia tapoja ja muotoja, joilla ryhmien ja yhteisöjen kulttuurit saavat ilmaistunsa. Nämä ilmaisut leviävät ryhmien ja yhteiskuntien sisällä ja niiden välillä.

Kulttuurinen moninaisuus ilmenee paitsi monenlaisina tapoina ja muotoina, joiden avulla ihmiskunnan kulttuuriperintöä ilmaistaan, rikastutetaan ja välitetään monin kulttuuri-ilmaistuin, myös taiteellisen luomistyön ja kulttuuri-ilmaistusten tuotannon, levityksen, jakelun ja kulutuksen eri tapoina riippumatta käytetyistä keinoista ja tekniikoista.

2. Kulttuurinen sisältö

'Kulttuurisella sisällöllä' tarkoitetaan vertauskuvallista merkitystä, taiteellista ulottuvuutta ja kulttuuriarvoja, joiden alkuperä on kulttuuri-identiteetissä tai jotka ilmaisevat sitä.

3. Kulttuuri-ilmaisut

'Kulttuuri-ilmaisulla' tarkoitetaan yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen luovuuden tuloksena syntyneitä ilmaisuja, joilla on kulttuurinen sisältö.

4. Kulttuuritoiminnot, -hyödykkeet ja -palvelut

'Kulttuuritoiminnoilla, -hyödykkeillä ja -palveluilla' tarkoitetaan toimintoja, hyödykkeitä ja palveluita, jotka erityisen laatunsa, käyttönsä tai erityistarkoituksensa kannalta tarkasteltuina ovat kulttuuri-ilmaisujen ruumiillistumia tai välittäjiä mahdollisesta kaupallisesta arvostaan riippumatta. Kulttuuritoiminnot voivat olla itsetarkoituksellisia tai osaltaan vaikuttaa kulttuurihyödykkeiden ja -palveluiden tuotantoon.

5. Kulttuuriteollisuus

'Kulttuuriteollisuudella' tarkoitetaan toimialoja, jotka tuottavat ja levittävät kulttuurihyödykkeitä tai -palveluita sellaisina kuin ne ovat määriteltynä edellä 4 kohdassa.

6. Kulttuuripolitiikat ja -toimet

'Kulttuuripolitiikoilla ja -toimilla' tarkoitetaan kulttuuriin liittyviä politiikkoja ja toimia joko paikallisella, kansallisella, alueellisella tai kansainvälisellä tasolla siihen katsomatta kohdistuvatko ne kulttuuriin sellaisenaan vai onko niiden tarkoituksena vaikuttaa suoraan yksilöiden, ryhmien tai yhteisöjen tuottamiin kulttuuri-ilmaisuihin, mukaan lukien kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palveluiden luomiseen, tuotantoon, levitykseen ja jakeluun sekä näiden hyödyntämiseen.

7. Suojeleminen

'Suojelemisella' tarkoitetaan kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden säilyttämiseen, turvaamiseen ja edistämiseen tähtäävien toimien toteuttamista. 'Suojella' tarkoittaa kyseisten toimien toteuttamista.

8. Kulttuurienvälisyys

'Kulttuurienvälisyydellä' tarkoitetaan eri kulttuurien olemassaoloa ja tasapuolista vuorovaikutusta sekä mahdollisuutta synnyttää vuoropuhelun ja keskinäisen kunnioituksen hengessä jaettuja kulttuuri-ilmaisuja.

IV SOPIMUSPUOLTEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

5 artikla

Oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva yleissääntö

1. Sopimuspuolet vahvistavat Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksia koskevien yleismaailmallisesti tunnustettujen asiakirjojen mukaisesti, että niillä on täysivaltainen oikeus muotoilla ja panna täytäntöön kulttuuripolitiikkansa ja toteuttaa toimenpiteitä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi sekä kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi, jotta tämän yleissopimuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

2. Kun jokin sopimuspuoli panee täytäntöön politiikkoja ja toteuttaa toimenpiteitä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi alueellaan, kyseisten politiikkojen ja toimenpiteiden on oltava tämän yleissopimuksen määräysten mukaisia.

6 artikla

Sopimuspuolten oikeudet kansallisella tasolla

1. Kukin sopimuspuoli voi edellä 4 artiklan 6 kohdassa kuvattujen kulttuuripolitiikkojensa ja -toimiensa yhteydessä sekä erityisolosuhteidensa ja -tarpeidensa edellyttämällä tavalla hyväksyä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on suojella ja edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta kyseisen sopimuspuolen alueella.

2. Kyseisiin toimenpiteisiin voi kuulua:

- a) sääntelytoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on suojella ja edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta,
- b) toimenpiteitä, joilla asianmukaisella tavalla tarjotaan kansallisille kulttuuritoiminnoille, -hyödykkeille ja -palveluille mahdollisuus löytää paikkansa kyseisen maan alueella saatavissa olevien kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palvelujen joukosta niitä luotaessa, tuotettaessa, levitettäessä ja käytettäessä, ja myös säännöksiä, jotka koskevat sanotuissa toiminnoissa, hyödykkeissä ja palveluissa käytettävää kieltä,
- c) toimenpiteitä, joilla pyritään saattamaan kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja palveluiden tuotanto-, levitys- ja jakeluvälineet tehokkaasti riippumattoman kansallisen kulttuuriteollisuuden ja epävirallisen sektorin ulottuville,
- d) toimenpiteitä, jotka kohdistuvat julkisen taloudellisen avun myöntämiseen,
- e) toimenpiteitä, joilla kannustetaan voittoa tuottamattomia organisaatioita sekä julkisia ja yksityisiä laitoksia, taiteilijoita ja muita kulttuurin ammattilaisia kehittämään ja lisäämään aatteiden ja kulttuuri-ilmaisujen sekä kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palveluiden vapaata vaihtoa ja vapaata liikkuvuutta, ja toimia, joilla innostetaan kyseisiä tahoja luovuuteen ja yrittäjyyteen toiminnassaan,
- f) toimenpiteitä, joilla edistetään tarvittaessa julkisten laitosten perustamista ja tukemista,
- g) toimenpiteitä, joilla pyritään kannustamaan ja tukemaan taiteilijoita sekä niitä, jotka osallistuvat kulttuuri-ilmaisujen luomiseen,
- h) toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää tiedotusvälineiden moninaisuutta, myös julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnan avulla.

7 artikla

Toimet kulttuuri-ilmaisujen tukemiseksi

1. Sopimuspuolet pyrkivät luomaan alueellaan ympäristön, joka rohkaisee yksilöitä ja yhteiskuntaryhmiä

- a) luomaan, tuottamaan, jakelemaan ja levittämään omia kulttuuri-ilmaisujaan, ja saamaan pääsyn niihin, sekä hyödyntämään niitä ottaen asianmukaisesti huomioon naisten ja eri yhteiskuntaryhmien mukaan lukien vähemmistöön kuuluvien ja alkuperäiskansojen erityisaseman ja -tarpeet,
- b) saamaan pääsyn kulttuuri-ilmaisuihin sopimuspuolen alueella samoin kuin muista maailman maista tuleviin kulttuuri-ilmaisuihin.

2. Sopimuspuolet pyrkivät niin ikään tunnustamaan taiteilijoiden, muiden luomistyöhön osallistuvien ja heitä tässä työssä tukevien kulttuuriyhteisöjen ja organisaatioiden tärkeän panoksen, sekä heidän keskeisen roolinsa kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden vaalimisessa.

8 artikla

Toimet kulttuuri-ilmaisujen suojelemiseksi

1. Sopimuspuoli voi todeta alueellaan vallitsevan erityisolosuhteet, joissa kulttuuri-ilmaisuja uhkaa häviäminen, vakava vaara tai tilanne, jossa ne tarvitsevat kiireellisiä suojelutoimia, sanotun kuitenkin rajoittamatta 5 ja 6 artiklan määräysten soveltamista.
2. Sopimuspuolet voivat ryhtyä kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin kulttuuri-ilmaisujen suojelemiseksi ja säilyttämiseksi 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.
3. Sopimuspuolet raportoivat artiklassa 23 mainitulle hallitustenväliselle komitealle kaikista toimenpiteistä, jotka on toteutettu tilanteen vaatimusten edellyttämällä tavalla, ja komitea voi tehdä asianmukaisia suosituksia.

9 artikla

Tietojen jakaminen ja avoimuus

Sopimuspuolet

- a) antavat joka neljäs vuosi Unescolle esittämässään kertomuksissa asianmukaiset tiedot toimenpiteistä, jotka on toteutettu kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi niiden alueella ja kansainvälisesti,
- b) nimeävät yhteysviranomaisen, jonka tehtävänä on tätä yleissopimusta koskevien tietojen jakaminen,
- c) jakavat ja vaihtavat kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseen ja edistämiseen liittyvää tietoa.

10 artikla

Koulutus ja yleinen valistaminen

Sopimuspuolet

- a) rohkaisevat ja edistävät tietoisuutta kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisen ja edistämisen tärkeydestä muun muassa koulutuksella ja laajalle yleisölle suunnatuin valistusohjelmin,
- b) harjoittavat yhteistyötä toisten sopimuspuolten sekä kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden kanssa saavuttaakseen tämän artiklan tavoitteen,
- c) pyrkivät kannustamaan luovuutta ja vahvistamaan tuotantoedellytyksiä käynnistämällä kulttuuriteollisuuden alan koulutus-, harjoittelu- ja vaihto-ohjelmia. Kyseiset toimet tulisi toteuttaa siten, että perinteisille tuotantomuodoille ei koidu haittaa.

11 artikla

Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

Sopimuspuolet tunnustavat kansalaisyhteiskunnan perustavan roolin kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisessa ja edistämisessä. Sopimuspuolet kannustavat kansalaisyhteiskuntaa osallistumaan aktiivisesti sopimuspuolten järjestämään toimintaan tämän yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

12 artikla

Kansainvälisen yhteistyön edistäminen

Sopimuspuolet pyrkivät vahvistamaan kahdenvälistä, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötään luodakseen suotuisat edellytykset kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden edistämiseksi ottaen huomioon erityisesti 8 ja 17 artiklassa tarkoitetut tilanteet varsinkin

- a) helpottaakseen sopimuspuolten välistä vuoropuhelua kulttuuripolitiikoista,
- b) vahvistaakseen julkisen sektorin strategisia ja hallinnollisia toimintaedellytyksiä julkisissa kulttuurilaitoksissa ammatillisen ja kansainvälisen kulttuurivaihdon avulla sekä parhaita toimintatapoja jakamalla,
- c) vahvistaakseen yhteistyökumppanuuksia kansalaisyhteiskunnan, hallituksista riippumattomien järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa sekä näiden tahojen välillä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden edistämiseksi ja lisäämiseksi,
- d) edistääkseen uusien teknologioiden käyttöä, kannustaakseen yhteistyökumppanuuksia tietojen jakamisen ja kulttuurin ymmärtämisen vahvistamiseksi sekä edistääkseen kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta,
- e) kannustaakseen yhteistuotanto- ja yhteisjakelusopimusten tekemistä.

13 artikla

Kulttuurin sisällyttäminen kestävään kehitykseen

Sopimuspuolet pyrkivät sisällyttämään kulttuurin kehityspolitiikkoihinsa kaikilla tasoilla luodakseen siten suotuisat edellytykset kestäväälle kehitykselle ja kehittääkseen tässä yhteydessä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseen ja edistämiseen liittyviä näkökohtia.

14 artikla

Kehitysyhteistyö

Sopimuspuolet pyrkivät tukemaan kestävään kehitykseen ja köyhyiden vähentämiseen tähtäävää yhteistyötä varsinkin kehitysmaiden erityistarpeet huomioon ottaen edistääkseen dynaamisen kulttuurisektorin syntymistä muun muassa seuraavilla tavoin:

- a) Vahvistetaan kehitysmaiden kulttuuriteollisuutta
- i) luomalla ja vahvistamalla kulttuurin tuotanto- ja levitysedellytyksiä kehitysmaissa,

- ii) helpottamalla ja laajentamalla kehitysmaiden kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palveluiden pääsyä maailmanmarkkinoille ja kansainvälisiin levitysverkostoihin,
- iii) mahdollistamalla elinvoimaisten paikallis- ja aluemarkkinoiden syntyminen,
- iv) hyväksymällä kehittyneissä maissa mahdollisuuksien mukaan asianmukaisia toimenpiteitä kehitysmaiden kulttuuritoimintojen, hyödykkeiden ja -palveluiden pääsyn helpottamiseksi kehittyneiden maiden alueelle,
- v) tukemalla luovaa työtä ja helpottamalla mahdollisuuksien mukaan kehitysmaiden taiteilijoiden liikkuvuutta,
- vi) kannustamalla asianmukaista yhteistyötä kehittyneiden ja kehitysmaiden välillä muun muassa musiikin ja elokuvan aloilla.
- b) Vahvistetaan kehitysmaiden toimintaedellytyksiä vaihtamalla tietoa, kokemusta ja asiantuntemusta sekä kouluttamalla kehitysmaiden henkilöstöä julkisella ja yksityisellä sektorilla kiinnittäen huomiota erityisesti strategisten ja hallinnollisten kykyjen kehittämiseen, politiikkojen suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, kulttuuri-ilmaisujen edistämiseen ja jakeluun, pienten, keskisuurten, ja mikroyritysten kehittämiseen, uuden teknologian käyttöön sekä taitojen kehittämiseen ja siirtoon.
- c) Siirretään teknologiaa ja osaamista toteuttamalla asianmukaisia kannustustoimia erityisesti kulttuuriteollisuuden ja -liiketoiminnan aloilla.
- d) Tuetaan kehitysmaita taloudellisesti
- i) perustamalla kulttuurin moninaisuutta edistävä kansainvälinen rahasto 18 artiklassa tarkoitetulla tavalla,
- ii) myöntämällä julkista kehitysapua tarpeen mukaan luovuuden edistämiseen tekninen apu mukaan luettuna,
- iii) ottamalla käyttöön muita taloudellisia avustusmuotoja kuten halpakorkoisia lainoja, avustuksia ja muita rahoitusjärjestelyitä.

15 artikla

Yhteistyömuodot

Sopimuspuolet kannustavat kehittämään yhteistyökumppanuuksia julkisen ja yksityisen sektorin sekä voittoa tuottamattomien järjestöjen välillä ja niiden piirissä, jotta yhteistyössä kehitysmaiden kanssa voidaan vahvistaa niiden edellytyksiä suojella ja edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta. Kehitysmaiden käytännön tarpeet huomioon ottaen kyseisten innovatiivisten yhteistyökumppanuuksien puitteissa korostetaan infrastruktuurin, henkilöstöressurssien ja politiikkojen kehittämistä sekä kulttuuritoimintojen, -hyödykkeiden ja -palveluiden vaihtoa.

16 artikla

Kehitysmaiden suosituimmuuskohtelu

Kehittyneet maat helpottavat kehitysmaiden kanssa käytävää kulttuurivaihtoa myöntämällä asianmukaisissa institutionaalisissa ja oikeudellisissa puitteissa suosituimmuuskohtelun kehitysmaiden taiteilijoille ja muille kulttuurin ammattilaisille ja harjoittajille sekä kyseisten maiden kulttuurihyödykkeille ja -palveluille.

17 artikla

Kansainvälinen yhteistyö tilanteissa, joissa kulttuuri-ilmaisut ovat vakavasti uhattuina

Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä 8 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa tarjoamalla apua toisilleen ja erityisesti kehitysmaille.

18 artikla

Kulttuurista moninaisuutta edistävä kansainvälinen rahasto

1. Perustetaan kulttuurista moninaisuutta edistävä kansainvälinen rahasto, jäljempänä 'rahasto'.
2. Unescon rahoitusta koskevien määräysten mukaisesti perustettu rahasto koostuu sen haltuun uskotuista varoista.
3. Rahaston varat koostuvat
 - a) sopimuspuolten antamista vapaaehtoisista avustuksista,
 - b) Unescon yleiskokouksen kyseiseen tarkoitukseen myöntämistä varoista,
 - c) avustuksista tai lahjoituksista, joita on saatu muilta valtioilta, Yhdistyneiden Kansakuntien järjestelmään kuuluvilta järjestöiltä tai ohjelmilta, muilta alueellisilta tai kansainvälisiltä järjestöiltä, julkisilta tai yksityisiltä yhteisöiltä tai yksityishenkilöiltä,
 - d) koroista, joita rahastolle on kertynyt,
 - e) keräysvaroista sekä rahaston hyväksi järjestettyjen tilaisuuksien tuottamista varoista,
 - f) muista varoista, jotka rahastoon sovellettavat ohjeet sallivat.
4. Rahaston varojen käytöstä päättää hallitustenvälinen komitea sopimuspuolten kokouksessa asetettujen ja artiklassa 22 mainittujen suuntaviivojen pohjalta.
5. Hallitustenvälinen komitea voi hyväksyä erikseen määrättäviin hankkeisiin tarkoitukseltaan yleisiä tai erityisiä avustuksia ja muunlaisia tukia edellyttäen, että hallitustenvälinen komitea on hyväksynyt kyseiset hankkeet.
6. Rahastoon annettaviin avustuksiin ei saa liittyä minkäänlaista poliittista, taloudellista tai muuta ehtoa, joka olisi tämän yleissopimuksen tavoitteiden vastainen.
7. Sopimuspuolet pyrkivät antamaan säännöllisesti vapaaehtoisia avustuksia tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi.

19 artikla

Tietojen vaihto, analysointi ja levitys

1. Sopimuspuolet sopivat vaihtavansa tietoja ja asiantuntemusta, jotka liittyvät kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta koskevien tietojen ja tilastojen keruuseen sekä parhaisiin toimintatapoihin kyseisen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi.

2. Unesco helpottaa sihteeristönsä käytössä olevien järjestelmien avulla kaikkien alaa koskevien tietojen, tilastojen ja parhaiden toimintatapojen keruuta, analyysiä ja levitystä.
3. Lisäksi Unesco perustaa ja pitää ajan tasalla tietokantaa kulttuuri-ilmaisujen alalla toimivista eri tahoista sekä julkisista, yksityisistä ja aatteellisista yhteisöistä.
4. Helpottaakseen tietojen keruuta Unesco kiinnittää erityishuomiota sellaisten sopimuspuolten toimintaedellytysten ja asiantuntemuksen vahvistamiseen, jotka esittävät asiaa koskevan pyynnön.
5. Tässä artikkelissa määritellyllä tietojenkeruulla täydennetään 9 artiklan määräyksissä tarkoitettuja tietoja.

V SUHDE MUIHIN SOPIMUKSIIN

20 artikla

Suhde muihin sopimuksiin: keskinäinen tuki, täydentävyys ja riippumattomuus

1. Sopimuspuolet toteavat, että niiden on täytettävä vilpittömässä mielessä velvoitteensa, jotka aiheutuvat tästä yleissopimuksesta ja kaikista muista sopimuksista, joissa ne ovat sopimuspuolina. Täten sopimuspuolet, saattamatta tätä yleissopimusta alistussuhteeseen mihinkään muuhun sopimukseen nähden,

a) kannustavat tämän yleissopimuksen ja muiden sopimusten, joissa ne ovat sopimuspuolina, välistä keskinäistä tukea,

b) ottavat huomioon tämän yleissopimuksen asianmukaiset määräykset tulkitessaan ja soveltaessaan muita sopimuksia, joissa ovat sopimuspuolina, tai kun sitoutuvat muihin kansainvälisiin velvoitteisiin.

2. Mitään tässä yleissopimuksessa ei voida tulkita siten, että se muuttaisi niitä oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka aiheutuvat muista sopimuksista, joissa tämän sopimuksen sopimuspuolet ovat sopimuspuolina.

21 artikla

Kansainvälinen kuuleminen ja yhteistyö

Sopimuspuolet sitoutuvat edistämään tämän yleissopimuksen tavoitteita ja periaatteita muilla kansainvälisillä foorumeilla. Tätä varten sopimuspuolet tarvittaessa kuulevat toisiaan pitäen mielessä kyseiset tavoitteet ja periaatteet.

VI YLEISSOPIMUKSEN TOIMIELIMET

22 artikla

Sopimuspuolten kokous

1. Perustetaan sopimuspuolten kokous. Sopimuspuolten kokous on tämän yleissopimuksen yleinen ja ylin toimielin.

2. Sopimuspuolten kokous kokoontuu varsinaiseen istuntoonsa joka toinen vuosi mikäli mahdollista Unescon yleiskokouksen yhteydessä. Se voi pitää ylimääräisen istunnon, jos se näin päättää tai jos vähintään kolmannes sopimuspuolista esittää asiaa koskevan pyynnön hallitustenväliselle komitealle.
3. Sopimuspuolten kokous hyväksyy työjärjestyksensä.
4. Sopimuspuolten kokouksen tehtävänä on muun muassa:
 - a) valita hallitustenvälisen komitean jäsenet,
 - b) vastaanottaa ja tutkia tätä yleissopimusta koskevat sopimuspuolten kertomukset, jotka hallitustenvälinen komitea toimittaa kokoukselle,
 - c) hyväksyä kokouksen pyytämät, hallitustenvälisen komitean valmistelemat toimintaohjeet,
 - d) toteuttaa muut tarpeellisiksi katsomansa toimenpiteet tämän yleissopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

23 artikla

Hallitustenvälinen komitea

1. Unescoon perustetaan kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä käsittelevä hallitustenvälinen komitea, jäljempänä 'hallitustenvälinen komitea'. Se koostuu 18:n yleissopimukseen kuuluvan sopimusvaltion edustajista, jotka sopimuspuolten kokous valitsee neljäksi vuodeksi tämän yleissopimuksen tultua voimaan 29 artiklan mukaisesti.
2. Hallitustenvälinen komitea kokoontuu kerran vuodessa.
3. Hallitustenvälinen komitea toimii sopimuspuolten kokouksen alaisuudessa ja ohjauksessa ja vastaa toiminnastaan sille.
4. Hallitustenvälisen komitean jäsenten lukumäärä nostetaan 24:ään, kun yleissopimuksen sopimuspuolten lukumäärä on vähintään 50.
5. Hallitustenvälisen kokouksen jäsenten valinta perustuu tasapuolisen maantieteellisen jakauman ja kierron periaatteisiin.
6. Hallitustenvälisen komitean tehtävät ovat seuraavat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tällä yleissopimuksella sille annettuja tehtäviä:
 - a) edistää tämän yleissopimuksen tavoitteita ja täytäntöönpanoa ja huolehtia sen seurannasta,
 - b) valmistella ja toimittaa sopimuspuolten kokouksen hyväksyttäväksi sen pyynnöstä yleissopimuksen määräysten soveltamista ja täytäntöönpanoa koskevat toimintaohjeet,
 - c) toimittaa yleissopimuksen sopimuspuolten kokoukselle sopimuspuolten kertomukset, joihin se liittää huomautuksensa ja tiivistelmän niiden sisällöstä,
 - d) antaa asianmukaisia suosituksia tilanteissa, jotka sopimuspuolet ovat saattaneet sen tietoon yleissopimuksen asianmukaisten määräysten ja erityisesti 8 artiklan mukaisesti,
 - e) kehittää kuulemismenettelyitä ja muita järjestelyitä tämän yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden edistämiseksi muilla kansainvälisillä foorumeilla,

f) suorittaa muut tehtävät, joita sopimuspuolten kokous voi sille antaa.

7. Hallitustenvälinen komitea voi työjärjestyksensä mukaisesti milloin tahansa kutsua kokouksiinsa julkisia tai yksityisiä organisaatioita tai luonnollisia henkilöitä kuultaviksi erityiskysymyksistä.

8. Hallitustenvälinen komitea laatii työjärjestyksensä ja esittää sen sopimuspuolten hyväksyttäväksi.

24 artikla

Unescon sihteeristö

1. Unescon sihteeristö avustaa yleissopimuksen toimielimiä.

2. Sihteeristö valmistelelee sopimuspuolten kokouksen ja hallitustenvälisen komitean asiakirjat sekä kyseisten kokousten esityslistan, auttaa päätösten täytäntöönpanossa ja raportoi tuloksista.

VII LOPPUMÄÄRÄYKSET

25 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Jos yleissopimuksen sopimuspuolten välillä ilmenee erimielisyyttä tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, sopimuspuolet koettavat löytää ratkaisun neuvotteluteitse.

2. Jos kyseiset sopimuspuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen neuvotteluteitse, ne voivat yhdessä hakea kolmannen osapuolen hyviä palveluja tai pyytää tältä välitystä.

3. Jos hyviä palveluja tai välitystä ei ole saatu tai erimielisyyttä ei ole voitu ratkaista neuvotteluteitse, myötävaikutuksella tai välityksellä, sopimuspuoli voi hakea sovittelua tämän yleissopimuksen liitteessä esitetyn menettelyn mukaisesti. Sopimuspuolet tutkivat vilpittömin mielin sovittelulautakunnan tekemän ehdotuksen erimielisyyden ratkaisemiseksi.

4. Kukin sopimuspuoli voi ratifioinnin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä ilmoittaa, että se ei tunnusta edellä esitettyä sovittelumenettelyä. Jokainen tällaisen ilmoituksen tehnyt sopimuspuoli voi milloin tahansa peruuttaa kyseisen ilmoituksen lähettämällä tiedonannon asiasta Unescon pääjohtajalle.

26 artikla

Jäsenvaltioiden ratifiointi, hyväksyminen

tai liittyminen

1. Unescon jäsenmaat voivat ratifioida tai hyväksyä tämän sopimuksen tai liittyä siihen noudattaen perustuslaillista menettelyään.

2. Ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjat talletetaan Unescon pääjohtajan haltuun.

27 artikla

Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille, jotka eivät ole Unescon jäseniä mutta ovat Yhdistyneiden Kansakuntien tai jonkin sen erityisjärjestön jäseniä ja joita Unescon yleiskokous kehottaa liittymään yleissopimukseen.
2. Tämä yleissopimus on niin ikään avoinna sellaisten alueiden liittymiselle, joilla on Yhdistyneiden Kansakuntien tunnustama täysi sisäinen autonomia mutta jotka eivät ole saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti mutta ovat toimivaltaisista tämän yleissopimuksen kattamilla aloilla, kyseisiä aloja koskevien sopimusten tekeminen mukaan luettuna.
3. Seuraavia määräyksiä sovelletaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatioihin:
 - a) Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten myös alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatioille, joita yleissopimuksen määräykset sitovat kaikilta osin samalla tavoin kuin sopimusvaltioita, ottaen kuitenkin huomioon seuraavat kohdat:
 - b) Jos yksi tai useampi tällaisen organisaation jäsenvaltio on myös yleissopimuksen sopimuspuoli, kyseinen yhteisö ja asianomainen jäsenvaltio tai asianomaiset jäsenvaltiot sopivat keskinäisestä vastuustaan tästä yleissopimuksesta johtuvien velvoitteidensa täyttämiseksi. Kyseinen vastuunjako astuu voimaan, kun c kohdassa tarkoitettu ilmoitusmenettely on päättynyt. Yhteisö ja jäsenvaltiot eivät saa käyttää tähän yleissopimukseen perustuvia oikeuksiaan päällekkäisesti. Kun taloudelliseen yhdentymiseen pyrkivät yhteisöt käyttävät äänioikeuttaan toimivaltaansa kuuluvilla aloilla, niiden äänimäärä on sama kuin niiden tähän yleissopimukseen kuuluvien jäsenvaltioiden määrä. Yhteisöt eivät käytä äänivaltaansa, jos jäsenvaltiot käyttävät omaansa, ja päinvastoin.
 - c) Alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatio ja sen jäsenvaltio tai jäsenvaltiot, jotka ovat sopineet vastuunjaosta b alakohdassa tarkoitettulla tavalla, tiedottavat sopimuspuolille näin ehdotetusta vastuunjaosta seuraavasti:
 - i) Kyseinen organisaatio ilmoittaa liittymisasiakirjassaan tarkoin yleissopimuksen piiriin kuuluvia kysymyksiä koskevasta vastuunjaosta.
 - ii) Jos keskinäistä vastuunjakoja muutetaan myöhemmin, alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatio ilmoittaa yleissopimuksen tallettajalle kyseistä vastuunjakoja koskevista muutosehdotuksista. Tallettaja ilmoittaa muutoksista vuorostaan sopimuspuolille.
 - d) Yleissopimuksen sopimuspuoleksi tulevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaation jäsenvaltioiden katsotaan säilyttävän toimivaltansa kaikilla aloilla, joita koskevan toimivallan siirrosta yhteisölle ei ole nimenomaisesti ilmoitettu tämän yleissopimuksen tallettajalle.
 - e) 'Alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatiolla' tarkoitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien tai jonkin sen erityisjärjestön itsenäisten jäsenvaltioiden muodostamaa yhteisöä, jolle kyseiset valtiot ovat siirtäneet toimivaltansa tämän yleissopimuksen kattamilla aloilla ja joka on sisäisiä menettelyjään noudattaen asianmukaisesti valtuutettu tulemaan yleissopimuksen sopimuspuoleksi.- 4. Liittymisasiakirja talletetaan Unescon pääjohtajan haltuun.

28 artikla

Yhteysviranomainen

Tullessaan tämän yleissopimuksen osapuoleksi jokainen sopimuspuoli nimeää yhteysviranomaisensa 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

29 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona kolmaskymmenes ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirja on talletettu, mutta se sitoo vain niitä valtioita ja alueellisen taloudellisen yhdentymisen yhteisöjä, jotka ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjansa viimeistään kyseisenä päivänä. Muiden sopimuspuolten osalta yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ne ovat tallettaneet ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjansa.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa alueellisen taloudellisen yhdentymisen yhteisöjen tallettamien asiakirjojen ei voida katsoa tulevan niiden asiakirjojen lisäksi, jotka kyseisten yhteisöjen jäsenvaltiot ovat jo tallettaneet.

30 artikla

Liittovaltiojärjestelmät ja muut kuin

yhtenäisjärjestelmät

Koska kansainväliset sopimukset sitovat sopimuspuolia niiden perustuslaillisesta järjestelmästä riippumatta, seuraavat määräykset koskevat myös sellaisia sopimuspuolia, joilla on perustuslaissa säädetty liittovaltiojärjestelmä tai muu kuin yhtenäisjärjestelmä:

a) Sellaiset tämän yleissopimuksen määräyksistä johtuvat osavaltio- tai liittovaltiohallituksen velvoitteet, joiden täytäntöönpano kuuluu osavaltioiden tai liittovaltion lainsäädäntövaltaan, ovat samat kuin niiden sopimuspuolten, jotka eivät ole liittovaltioita.

b) Jos tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon toimivalta kuuluu suuremman kokonaisuuden muodostaville yksiköille kuten osavaltioille, lääneille, maakunnille tai kantoneille, jotka kyseisen liittovaltion perustuslaillisen järjestelmän mukaisesti eivät voi toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, liittovaltion hallitus saattaa kyseiset määräykset tarvittaessa kyseisten yksiköiden kuten osavaltioiden, läänien, maakuntien tai kuntien tietoon suositellen määräysten hyväksymistä.

31 artikla

Irtisanoutuminen

1. Jokainen sopimuspuoli voi irtisanoutua tästä yleissopimuksesta.

2. Irtisanoutuminen ilmoitetaan Unescon pääjohtajalle talletettavalla kirjallisella asiakirjalla.

3. Irtisanoutuminen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua irtisanoutumisasiakirjan vastaanottamisesta. Se ei muuta millään tavoin taloudellisia velvoitteita, jotka irtisanoutuneen sopimuspuolen on täytettävä siihen päivään saakka, jona irtisanoutuminen tulee voimaan.

32 artikla

Tallettajan tehtävät

Unescon pääjohtaja ilmoittaa tämän yleissopimuksen tallettajan ominaisuudessa järjestön jäsenvaltioille, muille kuin jäsenvaltioille ja 27 artiklassa tarkoitetuille alueellisen taloudellisen yhdentymisen yhteisöille sekä Yhdistyneille Kansakunnille 26 ja 27 artiklassa mainittujen ratifiointi-, hyväksymis- ja liittymisasiakirjojen tallettamisesta kuten myös 31 artiklassa tarkoitetuista irtisanoutumisista.

33 artikla

Muuttaminen

1. Jokainen sopimuspuoli voi ehdottaa muutoksia tähän yleissopimukseen osoittamalla pääjohtajalle asiaa koskevan kirjallisen tiedonannon. Pääjohtaja toimittaa tiedonannon kaikille sopimuspuolille. Jos kuuden kuukauden kuluessa tiedonannon toimittamisesta vähintään puolet sopimuspuolista vastaa pyyntöön myönteisesti, pääjohtaja esittelee ehdotuksen seuraavalle sopimuspuolten kokoukselle keskusteltavaksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi.

2. Muutokset hyväksytään läsnä olevien ja äänestävien sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun tähän yleissopimukseen tehdyt muutokset on hyväksytty, ne toimitetaan sopimuspuolille ratifiointia, hyväksymistä tai liittymistä varten.

4. Niille sopimuspuolille, jotka ovat ratifioineet tai hyväksyneet tähän yleissopimukseen tehdyt muutokset tai liittyneet niihin, kyseiset muutokset tulevat voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaksi kolmannesta sopimuspuolista on tallettanut tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettut asiakirjat. Niille sopimuspuolille, jotka tämän jälkeen ratifioivat tai hyväksyvät muutoksen tai liittyvät siihen, kyseinen muutos tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun sopimuspuoli on tallettanut ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirjansa.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa määrättyä menettelyä ei sovelleta muutoksiin, joita on tehty hallitustenvälisen komitean jäsenten lukumäärää koskevaan 23 artiklaan. Nämä muutokset tulevat voimaan niiden hyväksymisen yhteydessä.

6. Edellä 27 artiklassa tarkoitettu valtio tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen yhteisö, joka tulee tämän yleissopimuksen sopimuspuoleksi sen jälkeen kun muutos on tullut voimaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, katsotaan, ellei se ilmaise eriävää mielipidettään,

a) näin muutetun yleissopimuksen sopimuspuoleksi,

b) muuttamattoman yleissopimuksen sopimuspuoleksi suhteessa niihin sopimuspuoliin, joita muutos ei sido.

34 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä yleissopimus on tehty arabian, englannin, espanjan, kiinan, ranskan ja venäjän kielellä; jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

35 artikla

Rekisteröinti

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus rekisteröidään Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Unescon pääjohtajan pyynnöstä

Liite

SOVITTELUMENETTELY

1 artikla

Sovittelulautakunta

Sovittelulautakunta muodostetaan erimielisyyden osapuolena olevan sopimuspuolen pyynnöstä. Elleivät sopimuspuolet toisin sovi, sovittelulautakunta muodostuu viidestä jäsenestä; kumpikin asianomainen sopimuspuoli nimittää siihen kaksi jäsentä ja näin nimitetyt jäsenet valitsevat puheenjohtajan yhteisellä sopimuksella.

2 artikla

Lautakunnan jäsenet

Jos erimielisyydessä on mukana enemmän kuin kaksi sopimuspuolta, ne sopimuspuolet, joilla on yhteinen kanta, nimittävät jäsenensä lautakuntaan yhteisellä sopimuksella. Jos vähintään kahdella sopimuspuolella on toisistaan riippumaton kanta tai ne eivät pääse yksimielisyyteen yhteisestä kannasta, ne nimittävät jäsenensä erikseen.

3 artikla

Nimittäminen

Jos sopimuspuolet eivät ole nimittäneet kaikkia sovittelulautakunnan jäseniä kahden kuukauden kuluttua lautakunnan muodostamispyynnöstä, Unescon pääjohtaja suorittaa pyynnön tehneen sopimuspuolen vaatimuksesta tarvittavat nimitykset uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

4 artikla

Lautakunnan puheenjohtaja

Jos lautakunta ei ole kahden kuukauden kuluttua viimeisen jäsenensä nimittämisestä valinnut puheenjohtajaansa, pääjohtaja nimittää puheenjohtajan jonkin sopimuspuolen vaatimuksesta uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

5 artikla

Päätöksenteko

Sovittelulautakunta tekee päätöksensä jäsentensä äänten enemmistöllä. Elleivät erimielisyyden osapuolina olevat sopimuspuolet toisin sovi, lautakunta vahvistaa oman menettelytapansa. Se tekee erimielisyyden ratkaisemiseksi ehdotuksen, jonka sopimuspuolet tutkivat vilpittömin mielin.

6 artikla

Erimielisyydet

Jos sovittelulautakunnan toimivallasta on erimielisyyttä, sovittelulautakunta päättää, onko se toimivaltainen.
